

Skæer det derved, at man siger til den, der skal dømmes: Jeg binder isorveien din Haand ved at give Regler, som det i mange Tilfælde ikke er rigtigt at følge? Vil en Mand, naar han betroer en Anden at udføre en Gjerning og han ikke har fuld Tillid til hans Modenhed og Dygtighed til at udføre Gjerningen, troe, at han i Virkeligheden har sikret sig selv derved, at han har sagt til ham: Naar det og det bliver sagt, skal Du gjøre det og det, nagtet den, der gav Budet, ikke selv var istand til at give Regler, som i alle de enkelte Tilfælde kunde være nogen sikker Veiledning. Nei, han vil snarere sige, til ham: Jeg har vel ikke den fulde Tillid til Dig, at Du ikke vil kunne begaa Feil, men jeg vil dog lade Dig have frie Hænder, for at Du kan arbejde saa godt, Du er istand til med de Kræfter, som nu engang ere givne Dig. Altsaa: vi indsee Umuligheden af at faae fuldkomne Institutioner; men vi udruste dem saa godt, som vi ere istand til. Men, siger man, Dommene ville blive usikre; der vil blive dømt forskjelligt af Retterne, efter som de tilfældigt ere sammensatte af disse vælende Dommere. Ja, ganske vist er det en Mulighed; men derved maa vel bemærkes, at enhver enkelt civil Sag jo har sit eiendommelige Præg, og netop derfor er det umuligt at sige, om den Afgjørelse, der har fundet Steb i den ene Sag, er urigtig, fordi en Afgjørelse i en lignende Sag ikke ganske har den samme Charakter. Det vil altsaa kun være ved den allernøieste og fuldstændigste Prøvelse af enhver enkelt Sag og ved Sammenligning af den ene med den anden, at det kan siges, at forskjellige Principer vare fulgte. Nu er det ogsaa erkjendt af de ærede Talere, som have udtalt sig imod Forslaget, navnlig af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3de Valgkreds (Fessen) og den ærede Justitsminister, at Domstolene ingenlunde ere slavisk bundne ved de Bewiisregler, der ere givne; det forholder sig vistnok fuldkommen saaledes, og godt er det, at det er saa, men jeg turde maastee sige, at netop jo mindre de Dommere, der ville beklæde Handelsretten, kunne bevæge sig med den høieste Grad af Frihed paa det Omraade, desto mindre ville de være istand til at løsrive sig fra de lovbundne Bewiisregler, naar de en-

gang skulle arbejde under dem. Der hører netop udmærkede Evner til fuldt at overskue dem, og der hører Sikkerhed til, for i de enkelte Tilfælde, hvor det gjøres Behov, at kunne løsrive sig fra dem. Jo mindre sikker man troer, at de Mænd ere, der skulle arbejde med de lovbundne Bewiisregler, desto mere kunde man frygte for, at de, naar de engang stode ligeoverfor et saadant Tilfælde, mere vilde see paa Bewiisreglerne og mindre paa Sagen, medens den, der bevæger sig friere, først vil see paa Sagen og derefter søge at bringe den i Samklang med de Bewiisregler, som Loven opstiller. Man siger: Denne Ret vil man gjøre til en Prøveklud. Ja, hvad er ikke en Prøveklud? Naar man indfører, en Lov, er det ganske vist Borgerne, der lide under, naar det falder uheldigt ud, men vi gaae jo dog ved at indstifte denne Ret ud fra, at vi gjøre noget Godt, og de fleste have jo dog idetmindste i Principet erkjendt, at det er rigtigt, at disse Regler indføres. Naar skal da Prøven begynde? Dertil svarer man: begynd med de criminelle Sager; ja, jeg vilde ønske, at vi kunde have begyndt med dem, førend vi havde gennemført denne Reform, men Forholdene have endnu ikke tilladt det. Det er det første Tilfælde, hvor retslærde Dommere samarbeide med Ikke-Lovlærde, og det er derfor jeg finder, at det er det naturligste Dieblis at begynde med disse Regler. Men, siger den ærede Justitsminister, vore Bewiisregler ere sammenvævede med vor hele historiske Udvikling, den er heelt anderledes i andre Lande, hvor man ikke har dem. Jeg erkjender, at denne Betragtning har en overordentlig stor Betydning, men jeg maa dog tillade mig at bemærke, at jeg troer, den ærede Minister, idet han lagde stor Vægt derpaa, kom paa Afveie. Vi have allerede i en væsentlig Grad begyndt at løsrive os fra disse bundne Bewiisregler. Vi have i flere Punkter i criminelle Sager, f. Ex. med Hensyn til Barnefødsel i Dølgemaal, det indirecte Tyvsbeviis og senere ved Indicieforordningen 8de September 1841 og i Sager, der ere halvt af politiretlig og halvt af privat Natur, saasom i Alimentations-sager, givet andre Regler for Bewiset end de almindelige. Det er da naturligt, at vi ogsaa kunne sige, at det vilde være i Samklang med